

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Савранчук Людмили Леонідівни на дисертаційне дослідження Воронюк Наталії Петрівни на тему «Адміністративно-правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху», поданого до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Безпека дорожнього руху та її забезпечення нормативно-правовими засобами є актуальним питанням в епоху стрімкого розвитку транспортних засобів, збільшення транспортного сполучення та зростання кількості учасників та керманічів дорожнього руху. Попри позитивне зростання технологічного процесу, слід згадати й на значне збільшення порушень правил безпеки дорожнього руху, що, в свою чергу, потребує розроблення інструментарію регулювання безпеки дорожнього руху.

На сьогоднішній день існує велика кількість органів публічної адміністрації, які здійснюють контроль за безпекою дорожнього руху, серед них і органи місцевого самоврядування. Як свідчить світова практика, органи місцевого самоврядування є важливим суб'єктом системи органів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. Саме органи місцевого самоврядування спроможні вирішувати питання на місцевому рівні щодо забезпечення рівня підвищення безпеки дорожнього руху. Проте, на сьогодні забезпечення безпеки дорожнього руху потребує чіткої організації дорожнього руху, та у свою чергу, потребує поліпшення якості дорожньої інфраструктури (автомобільних доріг, мостів та тунелей).

Чинне законодавство у сфері забезпечення безпеки учасників дорожнього руху неповною мірою відповідають суспільним потребам та міжнародно-правовим стандартам.

Забезпечення дотримання правил безпеки дорожнього руху є вагомим чинником зменшення травматизму та смертей внаслідок ДТП, що потребує розроблення правового комплексу з глибинним реформуванням системи публічного адміністрування з розробленням ефективних правових норм,

обов'язковими для виконання, враховуючи міжнародний досвід. Зазначене обумовлює поглиблене вивчення проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

У зв'язку із цим, актуальність теми дисертації Н.П. Воронюк «Адміністративно-правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху» не викликає сумнівів як у науковому, теоретичному, так і практичному аспектах.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертанту визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертант проаналізував значну кількість джерел (220 найменування), ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а саме матеріалами вивчення статистичних даних про безпеку дорожнього руху на території держави та в межах населених пунктів за період 2019-2021 роки; інформаційні листи про оновлення рухомого складу автомобільними перевізниками, які здійснюють перевезення пасажирів міськими автобусними маршрутами загального користування, щодо позиції органів місцевого самоврядування про повноваження органів місцевого самоврядування в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; проведені опитування виконавчих органів міських рад міст-обласних центрів держави, за

винятком тимчасово окупованих територій: у 2019 році щодо виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Стан і перспективи забезпечення в Україні безпеки дорожнього руху» та у 2021 році щодо фінансування реабілітаційних заходів органами місцевого самоврядування.

Результати наукового дослідження викладено в п'яти наукових публікаціях за темою дослідження та статті опубліковано в наукових фахових виданнях України, шість тез доповідей і наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Отже, дисертація Н.П. Воронюк «Адміністративно-правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху» виконана на високому науковому рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація Н.П. Воронюк є одним з перших системних досліджень, у якому комплексно з використанням сучасних методів пізнання та з урахуванням новітніх досягнень правової науки проаналізовано теоретико-правові засади адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Зокрема, новизна отриманих результатів полягає в тому, що у вітчизняній науці вперше здійснено комплексний аналіз адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, на основі вивчення законодавства, правозастосовної практики, рекомендацій міжнародних інституцій та досвіду зарубіжних держав визначено роль органів місцевого самоврядування у вказаній сфері, виявлено недоліки у правовому регулюванні, розроблено рекомендації щодо їх усунень, визначено шляхи оптимізації функціонування та взаємодії всієї системи органів публічної адміністрації у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Так, автором уперше запропоновано визначити напрями діяльності органів публічної адміністрації по забезпеченню безпеки дорожнього руху: превентивна та поставарійна діяльність; класифіковано та розкрито види: дій у превентивній діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху (аналітичні, планувальні, експертно-оцінювальні, реалізаційні, моніторингові); поставарійних заходів за часом їх вжиття (першочергові, термінові, реабілітаційні); запропоновано класифікацію діяльності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в залежності від спрямованості; сформульовано основні напрями удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності органів в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Також дістали подальший розвиток: пропозиції щодо 1) понятійно-термінологічного апарату у досліджуваній сфері: поняття «безпека дорожнього руху», «забезпечення безпеки дорожнього руху», «безпекова інфраструктура», «безпечність транспортного засобу», «безпечний вантаж», «безпечна поведінка учасника дорожнього руху»; 2) положення щодо рис адміністративно-правих відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за участю органів місцевого самоврядування; 3) характеристика зарубіжного досвіду країн з найвищим рівнем безпеки дорожнього щодо участі органів місцевого самоврядування в забезпеченні безпеки дорожнього руху, що надало можливість визначити відповідні пропозиції для України по удосконаленню адміністративно-правового регулювання, які дозволять ефективно виконувати органами місцевого самоврядування повноваження в даній сфері.

Крім зазначеного, у роботі містяться інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни здійсненого дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.
Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих

положень і висновків дисертаційної роботи Н.П.Воронюк не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагому аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи автора.

Отже, результати дисертаційного дослідження Н.П.Воронюк, які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, таких як теоретичний аналіз і синтез, логіко-семантичний, метод структурного аналізу, класифікації та порівняльно-правовий методи, а також ґрунтовної емпіричної бази.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: – практичній діяльності – використання отриманих результатів

дозволить покращити практичну діяльність органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху; – правозастосовній діяльності для подальшого вдосконалення законодавства щодо розміщення транспортних засобів на об'єктах благоустрою; » (№ 8346 від 11 січня 2023 р.); - освітньому процесі – при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти з адміністративного права, публічного адміністрування, адміністративної відповідальності, безпеки дорожнього руху; науково-дослідній сфері – як основа для подальших досліджень загальноправових питань правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Н.П. Воронюк викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які охоплюють дев'ять підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертаційного дослідження – 250 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 208 сторінок.

Анотація в стислій формі відображає основні тези дослідження, викладена українською та англійською мовами, доповнена переліком публікацій здобувача, у яких висвітлено основні результати дослідження.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, схарактеризовано ступінь наукової розробленості, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету дослідження, окреслено поставлені завдання наукового пошуку, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, описано використані методи пізнання, емпіричну базу, аргументовано наукову новизну отриманих результатів, зазначено про особистий внесок здобувача й інформацію щодо апробації матеріалів дисертації.

У **розділі 1** «Теоретико-правові засади адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у сфері

забезпечення безпеки дорожнього руху» містяться історіографія дослідження адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у забезпеченні безпеки дорожнього руху; поняття та структура безпеки дорожнього руху як сфери впливу органів місцевого самоврядування по її забезпеченню; органи місцевого самоврядування як суб'єкти забезпечення безпеки дорожнього руху.

У розділі 2 «Механізм адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху» містяться поняття та структура механізму адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху; превентивна діяльність органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; повноваження органів місцевого самоврядування у сфері поставарійної діяльності.

У розділі 3 «Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху» міститься характеристика зарубіжного досвіду здійснення адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху; напрями удосконалення правового регулювання діяльності уповноважених осіб місцевого самоврядування, відповідальних за забезпечення безпеки дорожнього руху на території населених пунктів; шляхи оптимізації взаємодії органів місцевого самоврядування з іншими суб'єктами публічної адміністрації по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано **висновки**, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію, мають високий рівень достовірності.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація Н.П. Воронюк відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею,

результати якої виконують актуальне наукове завдання – висвітлення правового аналізу адміністративно-правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують, на нашу думку, додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. У підрозділі 1.1 авторка досліджує історіографію адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у забезпеченні безпеки дорожнього руху проте не виокремлює основні історичні етапи генезису становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у забезпеченні безпеки дорожнього руху. Разом з тим, даний підрозділ був би більш обґрунтованим, повним та представляв би історичне значення та наукову новизну, якби ці етапи були представлені.

2. У підрозділі 1.2 «Поняття та структура безпеки дорожнього руху як сфери впливу органів місцевого самоврядування по її забезпеченню» авторка досліджує поняття «безпека дорожнього руху», «забезпечення безпеки дорожнього руху», «безпекова інфраструктура», «безпечність транспортного засобу», «безпечний вантаж», «безпечна поведінка учасника дорожнього руху» та зазначає про те, що дані терміни дістали подальший розвиток. Проте у розділах та висновках не пропонується закріпити у відповідних нормативно-правових актах дефініції «безпекова інфраструктура», «безпечність транспортного засобу», «безпечний вантаж» та «безпечна поведінка учасника дорожнього руху», що, на мою думку є неповним висвітленням даного питання.

Ці зауваження і побажання є рекомендаційними, загалом не позначаються на позитивній оцінці дисертації та спрямовані на поглиблення наукової дискусії під час прилюдного захисту.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Н.П. Воронюк є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам. Дисертація Н.П. Воронюк «Адміністративно-правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, що має вагоме теоретичне та практичне значення, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року, № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її авторка – Наталія Петрівна Воронюк заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Доцент кафедри публічного
управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент**

Людмила САВРАНЧУК

